

Türkiye'nin İklimi

Türkiye'nin iklimini etkileyen Faktörler

- Küresel Faktörler
- Bölgesel ve Yerel Faktörler

Türkiye'de iklim Elemanları

- Sıcaklık
- Nem ve Yağış
- Basınç ve Rüzgarlar
- Türkiye İkliminin Genel Özellikleri

Türkiye İklim Tipleri

- Karadeniz iklimi
- Akdeniz İklimi
- Karasal İklim

Türkiye'nin iklimini etkileyen faktörler

Bir bölgede uzun yıllar boyunca ölçülen ve gözlenen hava olaylarının ve özelliklerinin ortalamasına iklim denir.

Küresel Faktörler;

Enlem: Güneş ışınlarının yere geliş açısıyla ilgili olarak sıcak, ılıman ve soğuk kuşakların ortaya çıkmasında etkilidir. Türkiye ekvatorla kuzey kutbu arasında ancak ekvatora daha yakın bir bölgedir.

Basınç ve rüzgar kuşakları ve bunlarla ilişkili olan hava kütlesi doğuş bölgeleri ve basınç merkezleri, iklimi etkileyen önemli küresel faktörlerdir.

Basınç Merkezleri

- Azor Yüksek basıncı
- Sibirya yüksek basıncı
- Akdeniz alçak basıncı
- Basra alçak basıncı

Yaz durumu

Kış durumu

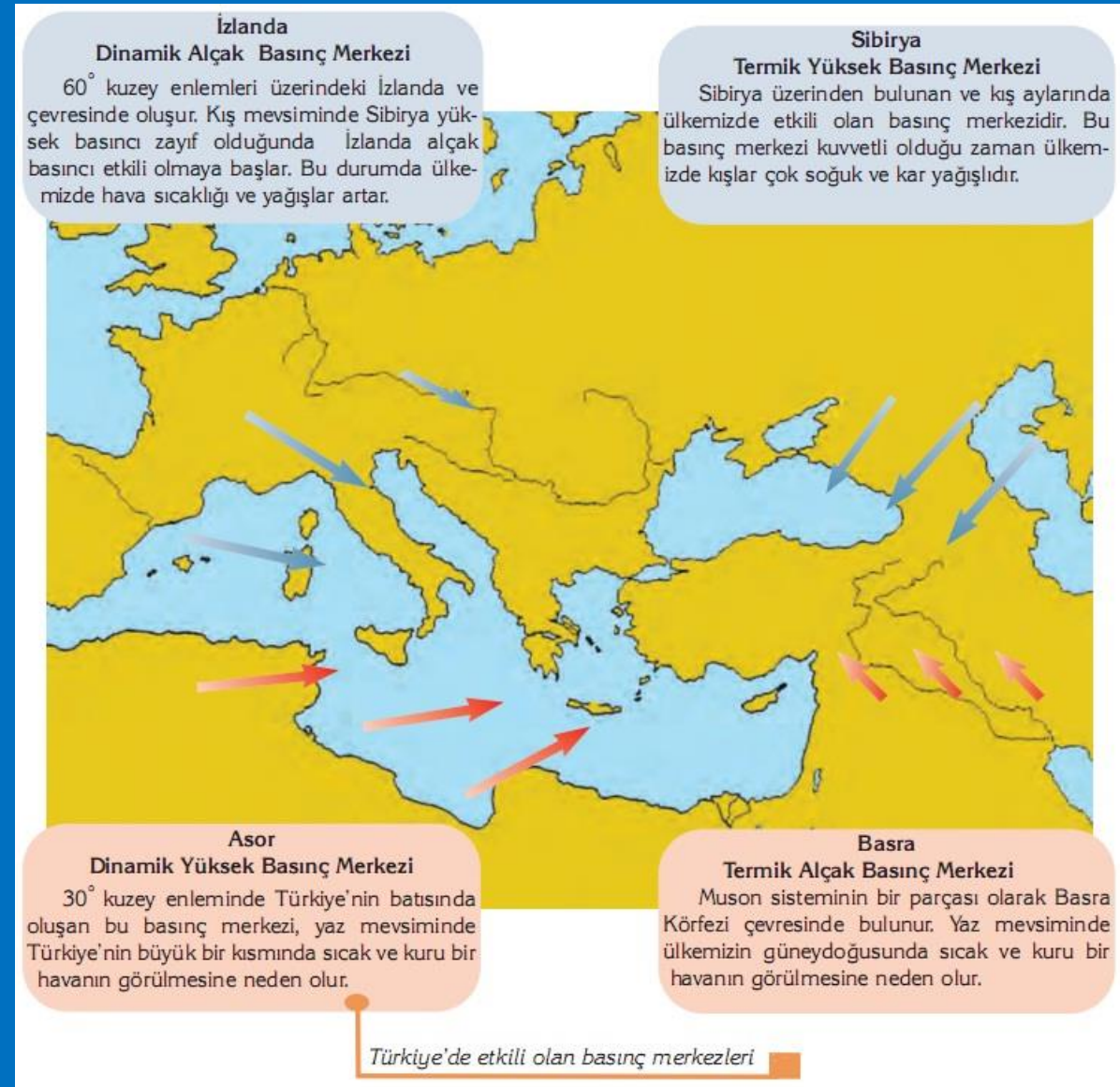

Azor YB; Atlas Okyanusu üzerinden, Türkiye'yi etkileyen dinamik kökenli bir yüksek basınç alanıdır. Kış aylarında genellikle serin, yağışsız ve az rüzgarlı-durgun hava koşulları, yaz aylarında ise hava durumunda meydana gelen değişmelere bağlı olarak etkili olduğu alan genişler, bu dönemde, Türkiye'de kuzeyden esen rüzgarlar etkili olur.

Sibirya YB; Anadolu'yu, kuzeydoğu ve doğudan etkisi altına alan, termik kökenli yüksek basınç alanıdır. Kış aylarında etkili olan, çok soğuk hava koşullarının en önemli kaynağıdır. Hava çok soğuk olmasına karşın fazla kar yağışı bırakmaz.

İzlanda-Akdeniz AB; İzlanda, Adriyatik denizi ve Cenova Körfezi üzerinden kaynaklanan alçak basınç merkezleri doğuya doğru hareket ederek, Türkiye'de genellikle yağış bırakan hava olaylarına sebep olurlar. İki kol halinde, Türkiye'nin Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında etkili olan bu sistem, sonbahar ve kış aylarında Karadeniz kıyılarında etkili yağışlar bırakır.

Basra AB; Yaz mevsiminde karaların aşırı ısınması sonucunda oluşan termik kökenli alçak basınç alanı, özellikle güney ve güneydoğu bölgelerimizde çok etkindir. Bu dönemde hava sıcaklığı yer yer 40°C yi aşar. Bir başka karakteristiği ise özellikle yaz başlarında görülen ani sağanak yağışlardır.

Türkiye iklimi üzerinde etkili olan hava kütleleri

Bölgesel ve yerel faktörler

- Çevredeki deniz ve karaların etkisi
  - Yer şekilleri
  - Yükseklik
  - Dağların kıyıya göre uzanışı
  - Bakı
- Denizlerle çevrili bir yarımada olan Türkiye; kara ve deniz yüzeylerindeki ısınmanın farklı olması nedeniyle hava olaylarında belirgin farklılıklar oluşur. Denizelliğin etkisiyle daha nemli olan yerler, iç kısımlara göre daha ılıman ve yağışlı koşullar etkili olmaktadır.
  - Türkiye’de dağların çoğunlukla batı-doğu yönünde uzanması, bu alanlarda, denizel etkilerin iç kesimlere ulaşmasını kısıtlamaktadır. Bu nedenle iç bölgelerdeki nem yetersizliği karasal iklime sebep olur. Ege kıyılarındaki dağların uzanışları, kuzey ve güney Anadolu kıyılarına göre farklı bir etki bıraktığı için, nemli ve ılıman iklim koşulları iç kısımlara kadar uzanmaktadır.
  - Türkiye, ortalama yükseltisi (1132m) fazla olan bir ülkedir. Yükselti batıdan doğuya doğru gidildikçe artmaktadır. Sıcaklık dağılışında belirgin azalmalara yol açan bu durum, iç ve özellikle doğu bölgelerimizin, batı kısımlara göre daha soğuk olmasına yol açar.
  - Türkiye’nin, güney ve güneye bakan kısımları, bakı koşulları nedeniyle daha sıcaktır. Yengeç dönencesinin kuzeyinde bulunan Türkiye’nin, yılın her döneminde güneş ışınlarını güneyden alması sözkonusudur.

Çevredeki deniz ve karaların etkisi

Antalya

Ankara

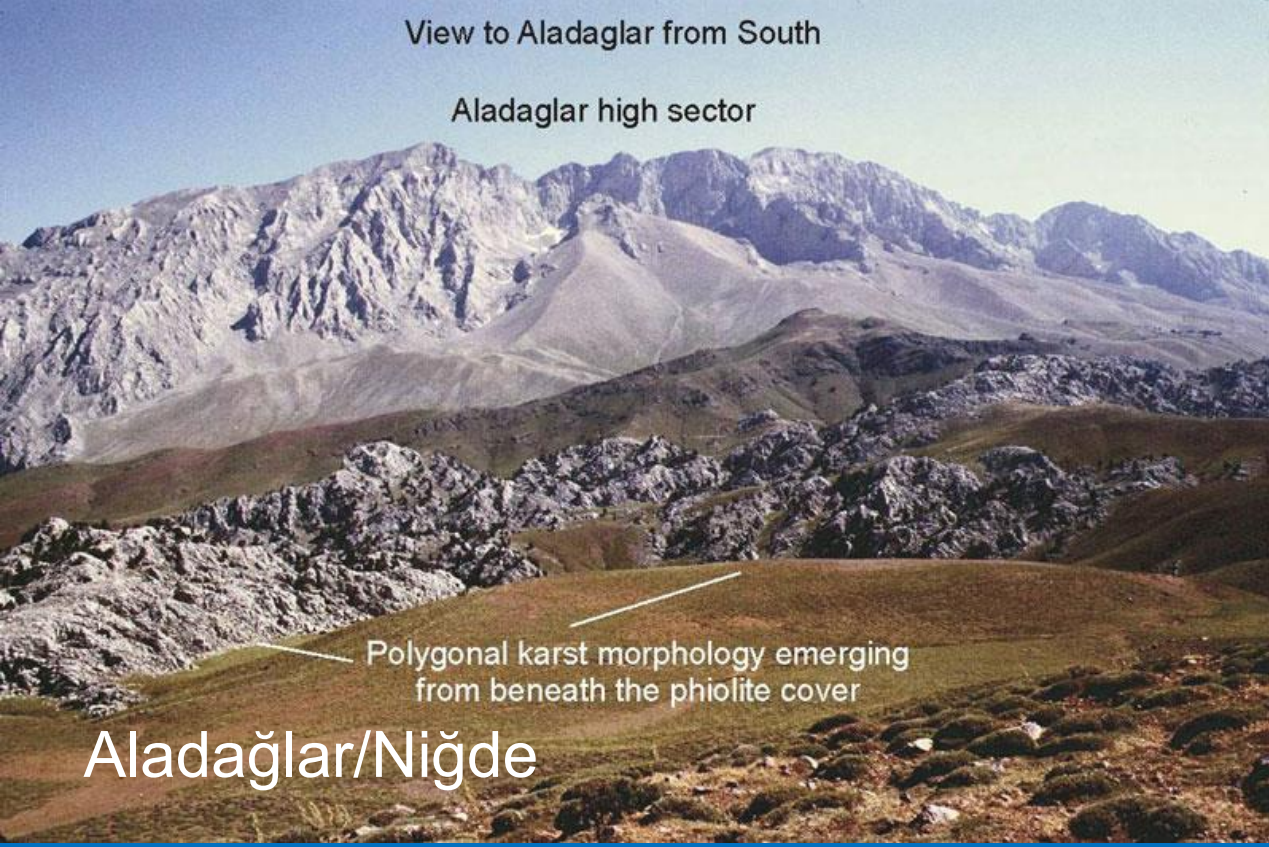
Yer şekilleri

View to Aladaglar from South

Aladaglar high sector

Polygonal karst morphology emerging
from beneath the phiolite cover

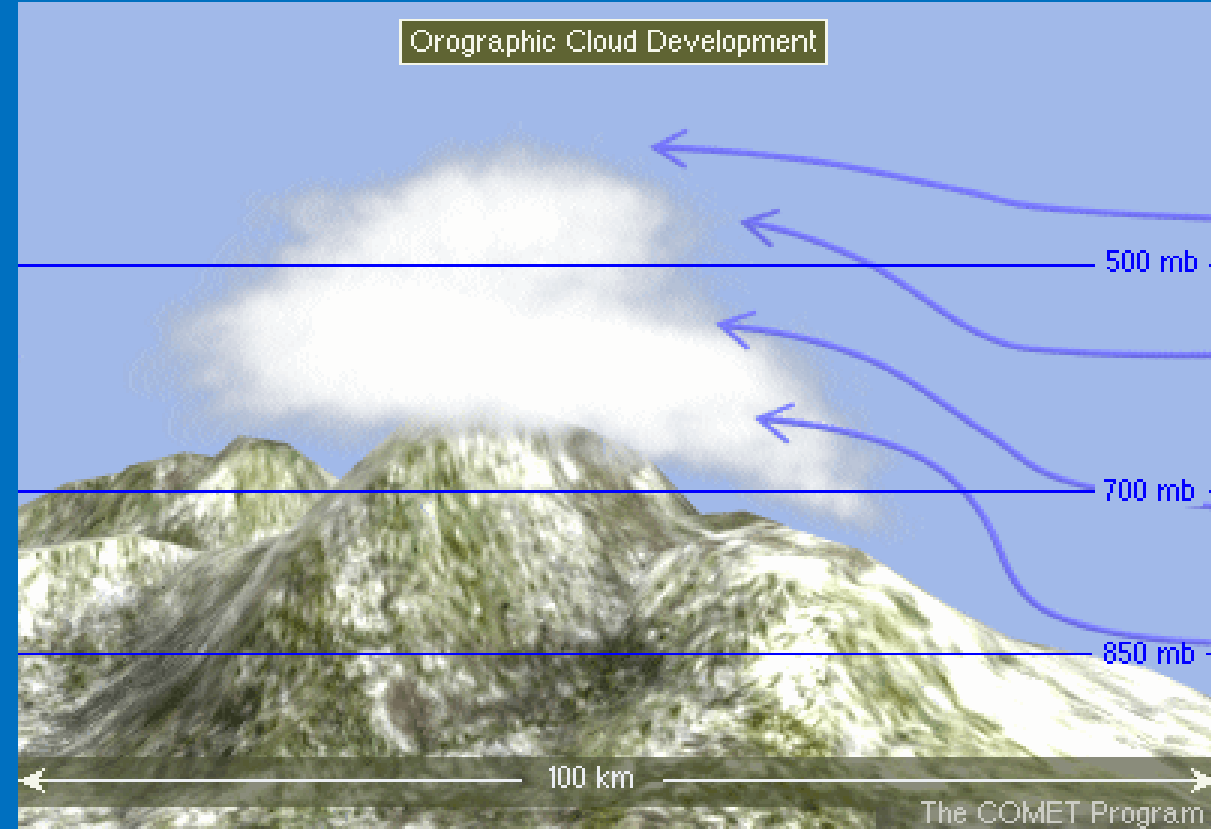
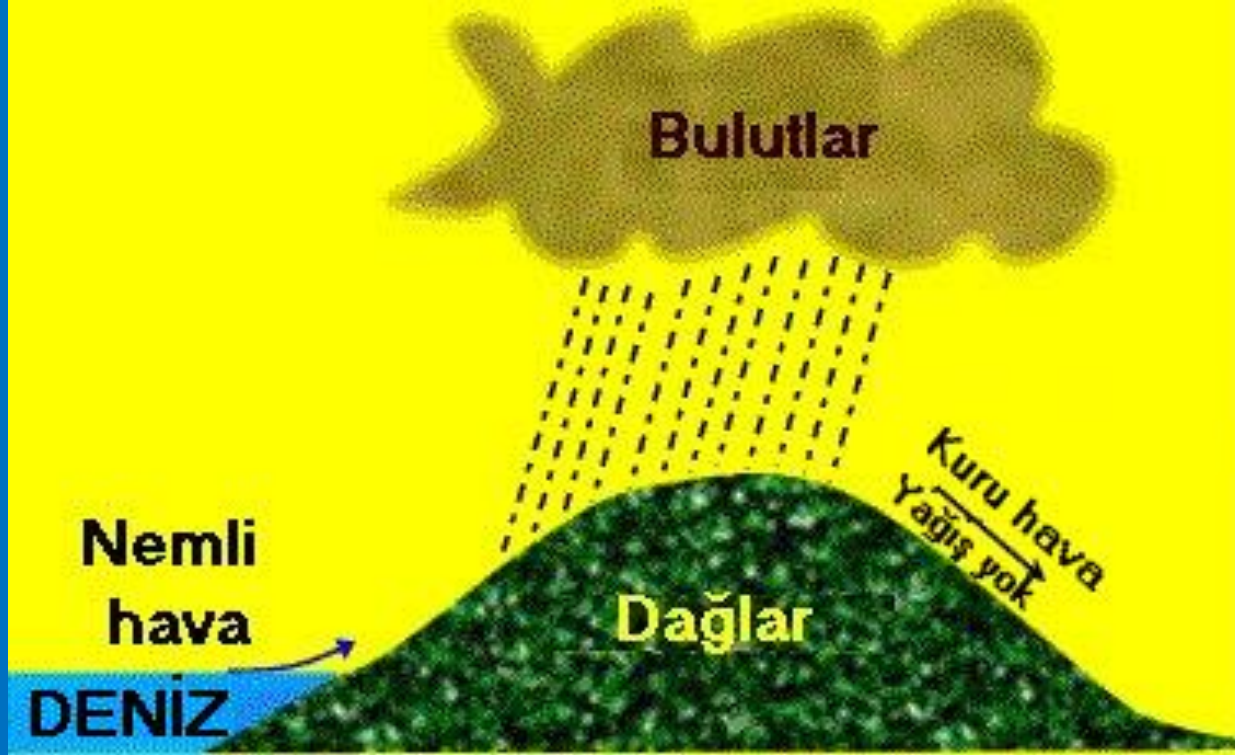
Aladağlar/Niğde

Çanakkale

Dağların kıyıya göre uzanışı

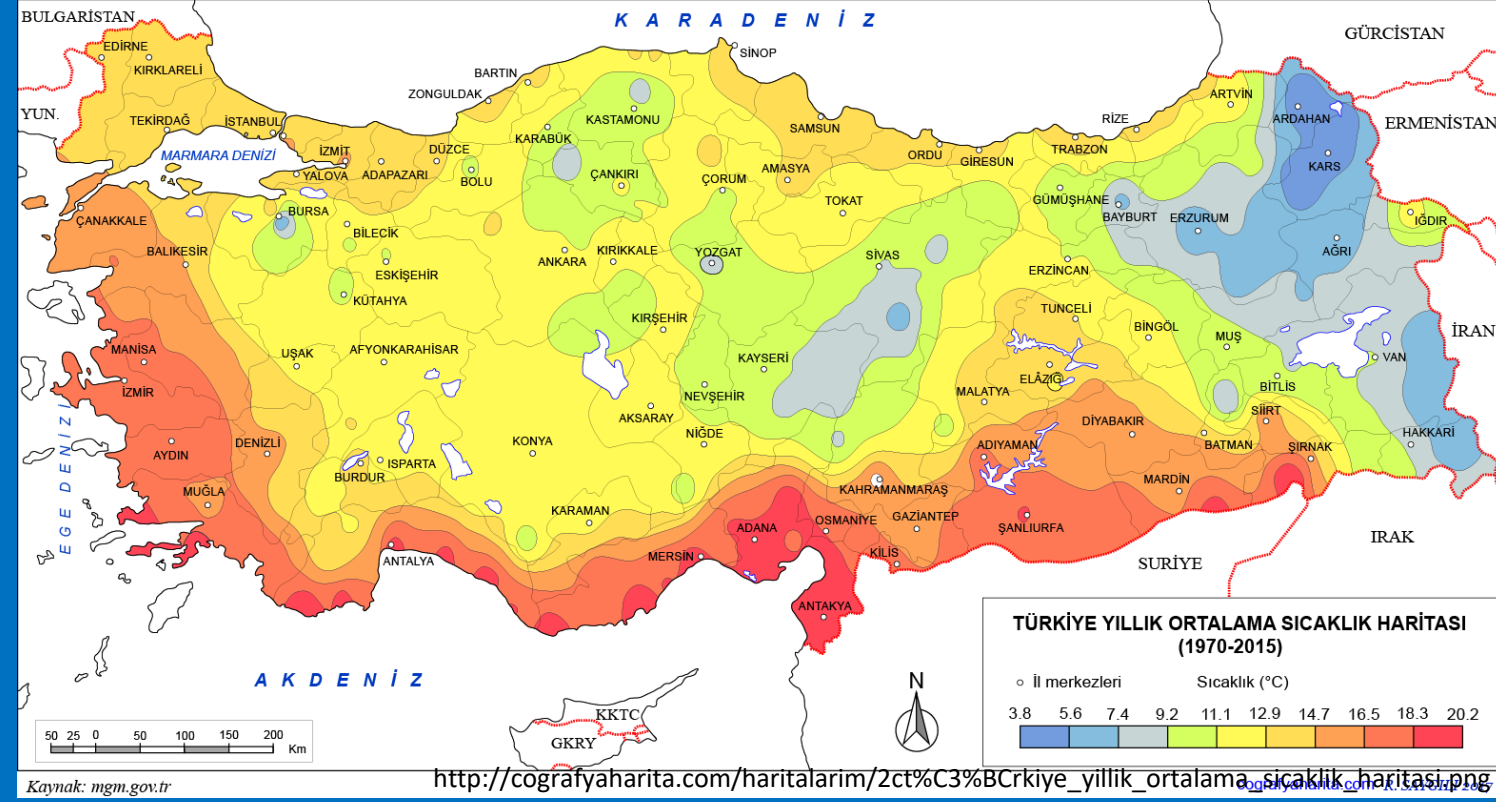

Sıcaklık

Türkiye’de yıllık ortalama sıcaklıklar 4 ile 20 derece arasında değişmektedir. Güneyden kuzeye gidildikçe enlem, batıdan doğuya gidildikçe yükselti ve kıyılardan iç kesimlere gidildikçe karasallık nedeniyle sıcaklık azalmaktadır.

Güneydoğu Anadolu, karasallık ve enlemin de etkisiyle sıcaklığın en fazla olduğu bölgedir. Karasallık, yükselti ve bu alanlarda etkili olan soğuk hava kütleleri nedeniyle Kuzey Doğu Anadolu, en düşük ortalamaların kaydedildiği alanları oluşturmaktadır.

Yaz döneminin karakterize eden temmuz ayında Türkiye’nin hemen her yerinde yılın en sıcak koşulları etkilidir. Bu dönemde sıcaklık ortalamaları pek çok yerde 30°C’yi aşmaktadır. Ocak ayında ise Anadolu’yu etkileyen soğuk hava sistemleri nedeniyle başta doğu ve iç bölgeler olmak üzere düşük sıcaklıklar etkilidir. Kıyılardan iç kesimlere ve doğuya doğru gittikçe düşen ortalama sıcaklıklar -20°C’lere inmektedir.

Türkiye’de etkili olan sıcaklıklar, özellikle ekstrem değerler bakımından dikkat çekicidir. Cizre’de 2000 yılında kaydedilen 48,6°C’lik sıcaklık değeri ve 1972 yılında Ağrı’da kaydedilen -45,6°C’lik Sıcaklıklar arasındaki fark 90°C’yi aşmaktadır. Farkın, bu kadar yüksek olmasında karasallığın çok önemli bir etkisi bulunmaktadır.

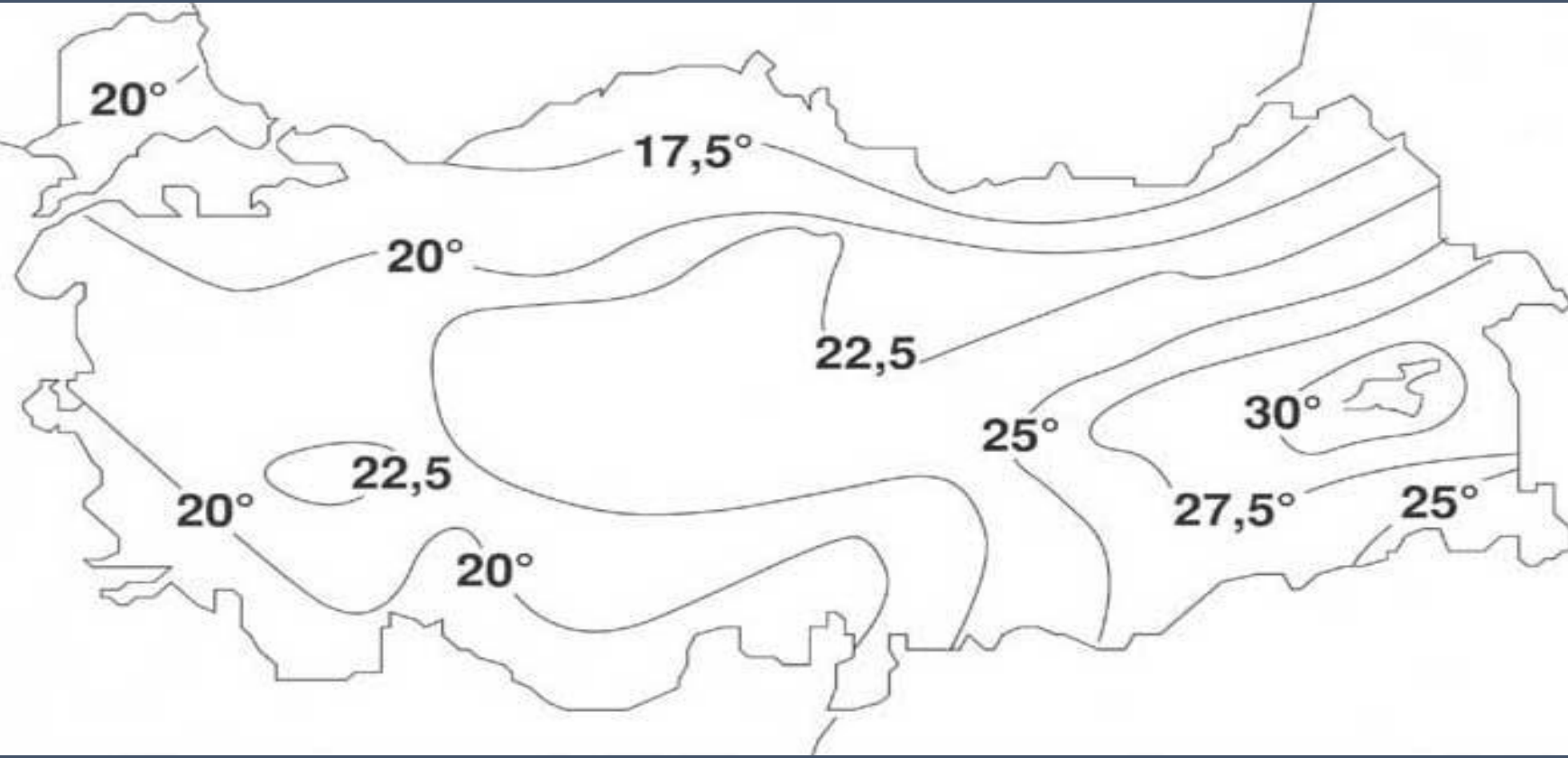

Türkiye'de Ocak Ayı Sıcaklık Dağılışı Haritası

Türkiye'nin Yıllık Ortalama Sıcaklık Farkları Haritası

Türkiye'de, karasallık, dağların uzanışı ve yükselti gibi koşullara bağlı olarak, kıyılardan iç kesimlere ve özellikle doğuya doğru gidildikçe yıllık ortalama sıcaklık farkları da artmakta.

Van gölü çevresindeki alanlar bu farkın en yüksek olduğu yerleri oluşturmaktadır.

Bakı

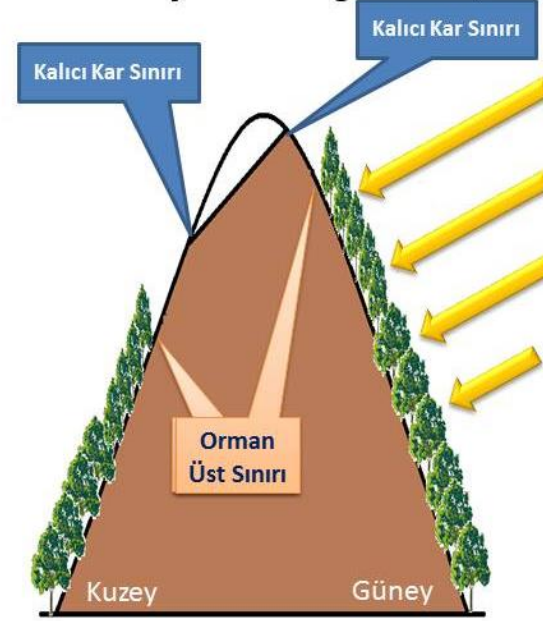
*Bakı etkisinde kalan bir yamaçtaki;

Güneş ışınlarını daha dik açı ile alır

Güneşlenme süresi fazladır.

Sıcaklık daha fazladır.

Aynı tür bitkilerin olgunlaşma süresi daha kısadır.

<http://www.onlinesunu.com/wp-content/uploads/Slayt22-9.SINIF-BAKI-ETK%C4%B0S%C4%B0NDE-KALAN-B%C4%B0R-YAMA%C3%87TAK%C4%B0-G%C3%9CNE%C5%9E-I%C5%9EINLARININ-GEL%C4%B0C5%9E-A%C3%87ISI.jpg>

Kaçkar Zirvesi

Güney Kuzey

